

Veri, vzgoji in pouku!

SLOVENSKI UČITELJ

Glasilo slovenskih
kršč. učiteljskih in
katehetskih društev

Letnik XII. □ □ Štev. 1.

VSEBINA:

Za tolažbo	1
Šolske razstave. (Odlomek iz prijateljevega pisma.) — (Priobčil Janko Polák.)	3
Občni zbor slovenskega katehetskega društva	6
Nova pota. (Delovni princip v ljudski šoli.)	10
Šolski voditelj. (Piše nadučitelj Ivan Štrukelj.) (Dalje.)	12
Poziv iz Bele Krajine	15
Katehetski vestnik:	
Katehetske beležke	16
Katehetsko gibanje	19
Zgledi, uporabni pri katehezi	19
Učiteljski vestnik:	
Naši sestanki	20
Vzgoja	21
Raznoterosti	22
Slovstvo in glasba	23

Slovenski Učitelj

Glasilo slovenskih krščanskih učiteljskih
::: in katehetskih društev. :::

Last „Slomškove zveze“ in „Društva slovenskih katehetov“.

Letnik XI.

V Ljubljani, 15. januarja 1911.

Štev. 1.

Za tolažbo . . .

Kaj je bolj naravno, kakor da se človek od časa do časa vtopi in zamisli vase, da razmišlja o namenu in vrednosti svojega zvanja v človeški družbi, o žalosti in veselju svojega poklica! Temu naravnemu nagonu se ni moč izogniti nikomur, najmanj pa učitelju, saj je znano, kako malo se uvaža učiteljski stan in njegovo kulturno delo. Učiteljstvo ne uživa z ozirom na važno stališče v človeški družbi — ne primernege spoštovanja, še manj pa zadostne zahvale, če bi se zahvala merila in presojala po plačilu in po dohodkih, ki jih dobiva za svoj trud ter za velevažno vzgojno delovanje.

Ako bi kdo hotel življenske razmere in socialno stališče našega učiteljstva poveličevati, ali pa če bi nas hotel vsaj blagrovati, bi mu opravičeno vrgli v obraz očitek, da se nam hlina, da s praznimi, frazastimi besedami frfra.

Po drugi plati pa zopet vprašamo: Ali je pač lepo, modro, potrebno, koristno, da se skoraj vsak pogovor z učiteljstvom ali o učiteljstvu zavleče tudi na materialno bedo in socialno nezadovoljnost?! Ali se budi v učiteljstvu vnema za poklic, notranja in stanovska zavest, veselje do vzvišenega pedagoškega zvanja, če moramo venomer požirati trpke in žaljive opombe: »Obsojeni ste, da uživate kruh ubožnih in pijete kelih bridkosti!« Take puščice nam utegnejo zagreniti življenje in veselje do poklica, nam kratijo potrebni ugled, nas vsaj za hip razdražijo, padejo pa nazaj in se s silo zalete v tiste, ki imajo sveto dolžnost, da z zadostno preskrbo zabranijo in preprečijo poniževanje učiteljskega stanu.

Ako je učiteljski stan dostikrat zapostavljen, ako se mu ne odkaže vedno tisto častno mesto v vrsti drugih bolj in manj potrebnih ter koristnih stanov, kakor bi se mu spodobilo, gre to kolikor-toliko tudi na račun pretiranega jadikovanja in nepotrebnega stokanja, ki se čuje v vrstah naših na takih krajih, v taki družbi, v takih okoliščinah in v taki obliki, da nam je le na škodo, ne pa na

korist in blagor. Če slišimo o učiteljstvu tolikokrat samo take reči, ki nam jemljejo le pogum in veselje, ki nas tlačijo k tlom, zakaj bi pa enkrat ne povdarjali tega, kar nam bo vzbudilo ponos, veselje in odločnost? Zakaj ne bi kazali, kako lep, časten in vzvišen je naš poklic in naš stan, ki zasluži po svojem namenu, da ga povzdignemo poleg duhovskega nad vse druge stanove!

Eden izmed onih pravih in srečnih šolnikov, ki znajo modro združiti pičle dohodke z velikimi ideali in trdnim zaupanjem na božjo pomoč, je pisal nekoč: »Lahkoživcu se zdi učitelj neokreten, bojazljiv, malenkosten. Učeni ljudje pravijo, da je napol izobražen, da se je otresel robotosti preprostega moža, da pa ni dosegel izobrazbe olikanih krogov. Učiteljevo delo se ne ceni po vrednosti, učiteljevanje se zdi marsikateremu visokemu ocenjevalcu nekako malenkostno. Toda,« tako nadaljuje izkušena glava, »kaj pa je delo častnika, ki poveljuje: Puško gor, puško dol—; kaj je delo zdravnikovo, ki mora biti vsak čas pripravljen, da streže in pomaga zapuščenemu revežu ob umazani bolniški postelji; kaj je delo trgovca, ki si mora izmišljati vsakojake reklamne novosti, pošiljati nepriljubljene popotne vsiljivce okrog, da speča svojo robo v denar, da si nabere nekaj grošev za starost; kaj je delo juristovo, ki mora po porotnih dvorinah zagovarjati to, kar drugi obsojajo?!« »Dobro si zapomni«, tako govori isti mož v pismu svojemu sinu, »učiteljski poklic je najbolj idealen izmed vseh poklicev, pa bodi učitelj pri malih ali pri odraslih.«

In v resnici. Kako vesel in srečen je lahko učitelj v krogu otrok, ki jim iz jasnih oči odseva ljubezen in zaupljivost, ki radovoljno odpirajo svoja srca njegovi očetovski besedi, njegovim vzgojnim naukom! On ne vtepa samo abecede v glavo, on ne oklešča samo zunanje robotosti, ampak neguje nežno življenje, on vzgaja neumrljive duše za čas in večnost. To je umetnost, ki se je je treba zmerom učiti, ki je marsikateremu izmed prezirljivcev učiteljskega stanu tuja. Kdor bi se osmelil, da bi prisposodabljal vestnega učitelja navadnemu rokodelcu, ta je tujec na polju vzgoje, ta ne pozna in ne ljubi otroškega srca; kdor pa ne ljubi otrok, naj se v šolske in učiteljske zadeve ne meša.

Učitelj, ki zna z otroci prav občevati, ki se zna z njimi v dostojnih mejah pošaliti, ostane, dasi star po letih, vedno še mlad, čvrstega in zdravega duha, vse drugače, kakor pa tisti ljudje, ki so v sredi svetnega vrvenja, sredi med zvijačami in zmotami tega sveta izgubili mir in zadovoljnost.

Nekoč mi je 80letni starček-učitelj, poštenjak od nog do glave, ki je preživel čez 50 let v šolski službi, pripovedoval razne vesele dogodke iz bogate zakladnice svojih izkušenj. Zatrjeval mi je, kako je ostal v družbi mladine vedno čvrst, vesel in zdrav, in kako ga poživijo, ako se ga kdo izmed nekdanjih hvaležnih učencev spomni,

mu piše, ali ga pozdravi. Sklenil je svoje pripovedovanje o šoli z besedami: »Učitelj ima res lep poklic; in če bi še enkrat imel priti na svet, pa bi bil zopet učitelj.«

Vsega tega seveda ne pojmiyo ljudje, ki jih je omrežil vzduh modernega svobodomiselstva, ki iščejo za krščansko versko prepričanje praznih surogatov, ki v decine vidijo otrok božjih, ampak zgolj živa bitja, katerim je treba vcepiti nekaj znanja za življenje med svetom. Gorje takim pedagogom, osobito če jih tare pomanjkanje, če hodi bolezen okoli domače družine, če je poleg praznote v srcu tudi praznosta v žepu. Gorje pa tudi otrokom, ki pridejo v roke takim pedagogom! Učitelj ima res lep poklic, toda izogniti se mora vsemu, kar mu razdere to idealno lepoto in srečo. Kdor hoče to srečo uživati, mora ohraniti versko tolažbo za življenje in za svoj poklic. Zato pa hočemo vztrajati v dejanskem krščanstvu, ne zato, ker je ravno oportuno, ampak zato, da damo dober zgled mladini, in pa ker je krščansko življenje naša srčna zadeva in potreba, pa ker imamo sami v takem življenju pravo pedagoško tolažbo in zadovoljnost.

Učitelj, ki se loti svojega poklica na označenem temelju, ki posveti svoj prosti in počitniški čas ne brezdelnemu sanjarstvu, ampak svoji nadaljnji strokovni izobrazbi ali pa kaki umetnosti: risanju, slikarstvu, godbi in petju, učitelj, ki čuti z ljudstvom in žrtvuje nekoliko prostega časa za blagor, napredek in za pouk ljudstva, n. pr. v izobraževalnem društvu, se bo čutil srečnega in zadovoljnega v svojem stanu, bo povsod spoštovan in priljubljen, bo užival simpatije vseh, zlasti še svojih predstojnikov.

Ob sklepu te meditacije, ki naj bi se vanjo vsaj za hip zamislili tudi naši zastopniki, smemo — tako upamo — v imenu vseh naših somišljenikov in prijateljev zatrditi, da bomo skrbeli, kolikor je v naši moči, da nas ne bo zadela krivda, če učiteljstvo ne uživa zadostnega ugleda in vpoštevanja med našim narodom; obenem pa kličemo na pomoč tudi naše »patres conscriptos« in jih še enkrat pozovemo: Skrbite tudi vi, da ne bo že vsakdo na nas kazal s prstom, češ, glejte jih kruhoborce, glejte jih berače!

B e l a n.

Šolske razstave.

(Odlomek iz prijateljevega pisma.) — Priobčil Janko Polák.

Dolgočasnega popoldne sem listal med pismi. Kar dospem do prijateljevega pisma. Vsebina mi je bila jako všeč; zakaj spoznal sem, da bi utegnil že odlomek iz njega obvarovati marsikaterega tovariša nepremišljenega koraka. In samo to me je privedlo do sklepa, da podam sledeči odlomek iz prijateljevega pisma širši javnosti.

* * *

1a*

»... iz Tvojega pisma sem tudi spoznal, da nameravate prirediti na vaši šoli koncem tekočega šolskega leta razstavo izdelkov vaših šolarjev. Zanimaš se tudi, kako menim o takih in podobnih priredbah tudi jaz. Veseli me, da mi toliko zaupaš, toda veruj mi, da je pisati v modernih časih proti modernim napravam težka stvar; zakaj moderna kritika potisne človeka kaj lahko med starokopitneže. No, pa veruj mi, da se poštene kritike nisem bal še nikoli. Tudi moje mnenje, ki Ti ga podajam v sledečem pismu, ni drugega nego izvleček iz kritičnih del, ki so se nanašala na šolske razstave.

Preden se more človek zamisliti v bistvo šolskih razstav, mora vedeti, kje imajo svoj izvor. To uganiti ni bogsivedi kak težaven problem; zakaj z mirno vestjo trdim, da šolske razstave niso drugega nego odsev razstav učil in učnih pripomočkov, ki jih zberejo navadno ob koncu imenitnih pedagoških zborovanj različni podjetniki in založniki v reklamno svrho. Ta reklamna cvetka je vzknila na Nemškem in se je razcvela v cvetko šolske razstave menda prvič v Monakovem leta 1906. Tega leta so razstavili v glavnem mestu Bavarske moderno šol. poslopje z vsemi modernimi učili in učnimi pripomočki in k temu dodatno tudi dela šolarjev, ki so se dosegla ob takih razmerah tekom enega šolskega leta. Vse je bilo urejeno neki tako mojstrsko, da ob pogledu na celoto ni nedostajalo drugega nego oživljajočih elementov, t. j. šolarjev in učiteljev.

Škoda, da večina šolnikov, ki so obiskali to razstavo, ni imela o njej pravega pojma. Mogoče tudi, da so razstavo umeli, da jih pa šolniki v domovini, katerim so prinesli o njej poročilo iz tujine, niso umeli, oziroma umeti niso hoteli; zakaj ti poslednji niso imeli ne modernega šolskega poslopja, ne modernih učil in učnih pripomočkov na razpolago in jeli so riniti v javnost samo dela šolarjev. Ob takih nedostatkih pa ni moč ustvariti del, ki bi sodila v širšo, javno razstavo; zakaj česar šola pri najboljši volji dati ne more, tega se od nje tudi zahtevati ne sme. To je prvi moment, ob katerem Te domislim dejstva, da ne kaže prirejati v velikem obsegu šolskih razstav na šolah, ki nimajo na razpolago vseh modernih sredstev. Dvomim, da jih imate pri vas. Ne zameri nevernemu Tomažu in poslušaj njegove dvome dalje.

Ako vpoštevamo javnost, občinstvo, ki naj bi mu veljala razstava, potem bi se dobilo pač le malo povoda za šolske razstave. Moderni šolniki so namreč mnenja, da bi se naj opozorila javnost potom šolskih razstav na *trudapolno delo*, ki ga ima učitelj s šolarji. Da, tako menijo idealno navdahnjeni šolniki. Toda javnost je nehvaležna. Kaj ji je mar šolska razstava! Niti obišče je ne, kamoli, da bi se ji izljubilo razmišljati o *trudapolnem delu* učiteljev, ki ga ne more umeti in ga tudi ne ume. Ves trud, pridobiti dom za šolo potom šolskih razstav, je ničev. Podoben je lepi pridigi, ki

razvname poslušavce tako, da sklenejo v srcu, živeti odslej povsem novo življenje. Toda — po pridigi pridejo zopet druge skrbi in drugi marnji; pozabijo se lepe besede, z njimi pa je šel po vodi tudi trdni sklep. In življenje, podobno onemu pred pridigo, se prične iznova. Torej šolske razstave za širšo javnost niso. Kdor jih prireja zaradi te, bo prej ali slej bridko razočaran.

Velikega pomena pa so šolske razstave za učence in učitelje dotične šole, na kateri se prirede. Ob takih razstavah se razvname med šolarji tekma, učiteljstvo pa spozna vrzeli, zapreke in nedostatke svojega delovanja. Ume se, da se mora v take razstave sprejeti dobro in slabo blago; zakaj šolarji in učitelji dotične šole morajo spoznati, kako se sme in kako se ne sme delati. Da, take šolske razstave so po mojem mnenju eminentnega pomena; zakaj ob njih se izobrazuje mladež in učiteljstvo. Če menite prirediti na vaši šoli razstavo izdelkov šolarjev zaradi lastne naobrazbe in naobrazbe šolarjev, potem vašega sklepa ne morem dovolj pohvaliti.

Morda pa me utegneš zavriniti, da slabi izdelki ne sodijo v razstavo in da jih nikjer ne razstavljajo. Trdim, da tiči v tem mnenju največji nedostatek šolskih razstav; zakaj teh nam nikakor ne kaže primerjati z industrijalnimi, tehničnimi in kmetijskimi razstavami. S tem, da se določa za šolske razstave samo najboljše blago, se zamori v večini šolarjev dotične šole veselje do dela in v srcih se jim porode: malodušnost, zavist, sovraštvo, laž in napuh. In to so lastnosti, ki bi jih ne smela gojiti nobena šola. Zopet moment, ob katerem Te spominjam dejstva, da je boljša šola brez razstav, nego pa šola z razstavo, ki bi utegnila povzročiti samo misel na ravno kar omenjene nečednosti.

Je pa še dokaj drugega, kar me naganja, da se ne morem ogrevati za šolske razstave. Delo vsega leta se suče samo okolu misli na razstavo, radi tega se nehote zanemarja delo, ki ne pride v razstavo. A tega dela bi moralo biti na vsaki šoli več, nego pa onega, ki pride v razstavo. Misel na to, da bi blestela šola in učiteljstvo, zamori splošnost. Šola in učiteljstvo blestita ob razstavi, toda s tema dvema tudi enostranost naobrazbe dotične šole; zakaj na račun razstave se zanemarja najlepši del vse vzgoje, t. j. gojenje volje, ki nas vodi do — značaja. In vzgoja značaja je ena izmed najlepših nalog vsake šole. To je zopet moment, ob katerem Ti kličem, da so šolske razstave mikavne kot spevi siren; toda, kakor ugonobe te vsakega, ki jih posluša, tako ugonobe tekom časa šolske razstave, namenjene širši javnosti, tudi najboljšega učitelja. Privedo ga do šablone, ki je smrt za vsako šolo, njeno mladež in učiteljstvo.

Iz povedanega torej razvidiš, da po mojem mnenju šolske razstave za širšo javnost niso. Za širšo javnost so samo industrijalne,

tehnične in kmetijske razstave. Teh pa nikakor ne smemo uvrstiti v kategorijo šolskih razstav. Industrijalne, tehnične in kmetijske razstave imajo predvsem reklamni in s tem kupčijski značaj. Duša otrokova pa ni ne za reklamo, ne za kupčijo. Duša otrokova je tempelj duha, in duha nam ne kaže kazati javnosti zaradi kupčije, kar bi bilo v našem slučaju: sloves, čast in blesk šole, šolarjev in učiteljstva. Industrijalne, tehnične in kmetijske razstave gredo predvsem na račun modernih strojev itd., šolske razstave pa gredo na račun individualnosti šolarjev. Individualnost šolarjev pa je uganka, ki jo more uganiti samo šolnik-umetnik. Šolnik-umetnik — pa po mojem mnenju ni nihče, ki dela zaradi razstave in ne zaradi otrokove duše in njene individualnosti.

Čemu torej iskati razvoju otrokove individualitete novih zaprek, ko nam jih nudi moderno življenje že samoobsebi dovolj. Res je, da vsaka stvar ima svojo solnčno in senčno stran. Toda moderne šolske razstave nam nudijo več senčne nego solnčne strani. Sem torej mnenja, da se jih branimo z vso močjo takrat, kadar nas sili v to samoljubje in da se jih oklenimo z vsem srcem, z vso dušo, če nas silita v to naša lastna naobrazba in pa plodonosna tekma med šolarji ...»

Občni zbor slovenskega katehetskega društva.

Ako bi kaj izdalo, bi tožili, bi ropotali, ker je naš četrti občni zbor napravil tak vtis, kakor da je katehetsko društvo ustanovljeno samo za nekatere ljubljanske člane, in kakor da se naši sicer vrli gospodje veroučitelji ne menijo dosti za stanovsko organizacijo. Mnogo gg. tovarišev je bilo res zadržanih, marsikdo se pa tudi neopravičeno otrese društvenih dolžnosti, dasi bi moral vsaj s svojo navzočnostjo izpričati, da je društvo potrebno in da je potreben razvoj v društvu. Razvoja pa ne bo, ako ne bomo vsi po možnosti sodelovali, ako se ne bomo vzpodbujali, ako ne bomo dali društvu na razpolago svojih zmožnosti.

Zgodovina človeštva nas uči, da se vse prenavlja, pretvarja in presnavlja. Novi časi, nove zahteve, nove oblike ... Temu občnemu zakonu se ne sme in se ne more izogniti tudi noben katehet. Potrebno je, da se poživimo, krepimo, bodrimo in izpopolnjujemo v društvu. Povsod, kjer so začeli s katehetskim društvom, so veseli in hvaležni, da so začeli. Povsod imajo lepe uspehe, tudi pri nas ne bo brez njih, samo pobrigajmo se, da se društvo poživi. Občni zbor ima poleg drugega tudi ta namen, da se odpravi dremota, da se zapali nov ogenj, ki naj vse prenovi in prerodi.

Te misli je razvijal prof. dr. G. Pečjak, ki je kot podpredsednik vodil zborovanje namesto zadržanega predsednika prof. A. Kržiča.

Poročilo tajnika kateheta A. Čadeža se je glasilo:

Ko »dajemo račun o hiševanju«, bi se seveda najraje pohvalili. Radi bi kazali sijajne uspehe, polne blagajnice, bogat inventar, znamenita književna dela, vsestranski napredek v našem društvu. Tega ne moremo in ne smemo; prvič zato ne, ker so vsi naši uspehi še skromni, drugič pa, ker lastna hvala ne bi imela posebnega pomena. — Toliko pa v zagovor lahko rečemo, da se je odbor vestno trudil in prizadeval, dati čvrstega življenja društvu in da ga ne zadene nobena krivda, ako vsi člani niso bili z vsem vsestransko zadovoljni. Trditi tudi smemo, da je društvo doslej kazalo vsaj toliko delavnosti in živahnosti, kot druga katehetska društva. Neizogibna in najbolj oviravna pomanjkljivost je v tem, ker se člani ne morejo redno udeleževati naših mesečnih sestankov, dasi bi morali resnici na ljubo v tem oziru vsaj pri nekaterih gospodih beležiti neko vnemarnost.

Resnično je pa tudi, »da nobeno drevo koj prva leta, ko začne rasti, ne rodi kaj prida sadu. Zadovoljni smo, če se lepo razvija.« In to moramo priznati tudi našemu društvu, ki ni dremalo in ne dremlje, ampak ima dovolj življenske moči.

Kaj smo delali in koliko smo dosegli v preteklem poslovnem letu?

Imeli smo deset zborovanj in tudi toliko predavanj z večinoma zelo praktično vsebino. Obravnavali smo sledeče stvari: 1. O dekretu sv. očeta z ozirom na pogostno sv. obhajilo otrok. (A. Čadež.) 2. Verska vzgoja. Poročilo o vtisih monakovskega katehetskega tečaja. (Prof. dr. Demšar.) 3. O rabi motivov pri katehezi. (P. Regalat Čebulj.) 4. in 5. O analogijah pri razlagi krščanskega nauka. (Prof. Kržič.) 6. Katehet in pravo veselje pri katehezi. (Prof. dr. Jerše.) 7. Nekaj misli o rabi molitvenika. (Lic. kateh. Mlakar.) 8. Katehet in delavsko vprašanje. (Urednik Fr. Kerhné.) 9. O zakramentu sv. birme in o pripravi zanjo. (Prof. dr. Alf. Levičnik.) 10. Prvo sveto obhajilo in novi dekret sv. stolice. (A. Čadež.)

Poleg navedenih referatov smo mimogrede spravili v razpravo še marsikaj za katehete važnega, potrebnega in zanimivega.

IV. jugoslovanskega katehetskega pedag. tečaja, ki je bil meseca julija v Djakovem, so se udeležili trije člani našega društva; referat dr. Levičnika o ekshorti za dijake je bil zelo temeljit ter so ga udeleženci soglasno in z navdušenjem sprejeli in odobrili.

Društvo ima po pravilih dolžnost, da vzdržuje katehetsko glasilo in da izdaja druge strokovne spise. Tudi to zahtevo smo v minulem poslovnem letu po možnosti izvrševali. Oskrbeli in založili smo »Kratko razlago božjih zapovedi za nižje razrede ljudskih šol«, ki smo jo dali tiskati prvič v 1600, drugič pa v 6000 izvodih.

S pričetkom tekočega šolskega leta pa smo dali v javnost »Podrobni učni načrt« za poučevanje krščanskega nauka na ljudskih šolah v 1500 izvodih. Upamo, da smo s tem delom ustregli ne

samo domačim, ampak tudi izvenkranjskim veroučiteljem. — Podrobne kritike doslej nismo nikjer zasledili, splošno so se pa listi pohvalno izražali o načrtu. »Voditelj« n. pr. piše: »V podrobnostih kaže načrt vrlo delovanje ljubljanskega katehetskega društva za napredek katehetskega pouka, ki išče glavni smoter v vzgoji. Vzgojna stran je prva in najpoglavitnejša. Otrokom se naj verske in npravne resnice tako razlagajo, da znajo po njih živeti . . .«

Naše skupno glasilo »Slovenski Učitelj« bi nudilo še več katehetske snovi, a se je treba ozirati na svetno učiteljstvo. Da bodo članki zanimivi in aktualni, naj bi se krog sotrudnikov karmoč pomnožil. Žal, da se hoče odtegniti listu dozdejni najtehtnejši sotrudnik.

Odbor je v raznih zadevah posredoval, oziroma je imel korespondenco z deželnim šolskim svetom, z drugimi oblastvi in s posamezniki dvanajstkrat. Tako n. pr. smo poslali pritožbo Mohorjevi družbi v Celovec radi molitvenika za šolsko mladino, ki ga hoče družba izdati za bodoče leto, ker bi se z njim napravila edinole zmeda, če pomislimo, s koliko skrbljivostjo in s kolikimi neprilikami smo uveljavili med našo mladino enotni in izborni naš »Šolski molitvenik«.

Moč društva je odvisna od števila članov, toda ne samo vpisanih ali priglašanih, ampak od delujočih ali vsaj na kak način udeležanih, recimo plačujočih. Končno število vseh doslej priglašanih članov je 399. Od teh je 27 goriških, ki so z nami ravno toliko v zvezi, da naročajo — povečini — naš list. Umrlo jih je doslej osem. Članarino je plačalo skupno z ustanovniki (16) vsa tri leta 72 članov; dve leti jih je plačalo 84, samo enkrat (torej z dveletnim zaostankom) 148, nikoli pa 86 priglašanih članov. Za društvo se torej faktično vsaj nekoliko zanimlje okroglo poldrugsto članov. Zadnje poslovno leto je nanovo pristopilo 19 gospodov veroučiteljev.

Da zaostane članarina, je vzrok pozabljenost. Zato pa naj slavni zbor danes ukrene, kako bi se pobirala članarina in pa kako bi se še pomnožilo število naročnikov med duhovščino.

Enako čaka še rešitve že davno sklenjena resolucija, da naj bi se po deželi osnovala vsaj nekatera katehetska okrožja. Ako se pa to ne da izvesti, naj bi se skrbelo, da bi posamezne konference po dekanijah imele izključno katehetski značaj. Kratka poročila bi pa prinašal »Slovenski Učitelj«.

Pojdimo zopet z novim ognjem na delo, nekaj novih uspehov bomo vsekako vedno dosegli, saj tudi tu velja reklo: Gutta cavat lapidem non vi, sed saepe cadendo.

Lic. kat. Mlakar je kot blagajničar podal račun za leto 1909.

Dohodkov je bilo 466 kron 60 vinarjev, stroškov pa 210 kron 54 vinarjev. Ostanek iz leta 1908 je znašal 774 kron. Denar je naložen v Vzaj. podp. društvu na knjižici št. 3193.

G. podpredsednik je prosil nato navzoče, naj razmotrivajo in skušajo dati potrebnih nasvetov, kako bi se društveno delovanje poživilo. Izmed nasvetov omenjamo te-le: Društvo naj bolj skrbi za praktične kateheze. Naj bo kateheza dobra ali slaba — poučna bo gotovo za vse, ki bodo navzoči. Neki prileten dekan je odgovoril na vprašanje »Kateri izmed mnogih gospodov, ki ste jih videli in slišali poučevati krščanski nauk, se vam zdi najboljše katehet?«, tako-le: »Videl sem že mnogo dobrih in slabih katehetov, a še nikoli nobenega, da bi se ne bil zraven nič naučil.« Treba nam je res vzornih katehez, a takih bomo dobili le po vaji in po dobri kritiki. — Po deželi naj bi se o priliki mesečnih konferenc čimvečkrat prirejale take kateheze, ki bi jih potem objavili v listu, da bi na ta način dobili zbirko domačega, pristnega blaga.

Drugi nasvet. Eden izmed katehetov naj bi zasledoval delovanje naših bratskih društev ter sproti referiral, kar se je tu in tam dobrega sprožilo, razgovarjalo, predavalo, doseglo. Urednik lista izraža veselje nad to mislijo ter priporoča, naj bi sploh vsak katehet smatral za svojo dolžnost, da zapiše vse zanimive izkušnje, zglede, pomočke, dogodljaje iz svoje prakse ter pošlje uredniku.

Volitev novega odbora za tri leta. Pismeno so se izjavili, da ne morejo sprejeti več odborniškega mesta čč. gg.: Dr. A. Pavlica, spiritual Ig. Nadrah, katehet A. Ažman.

Predsednik omenja, da bi bilo zelo škoda, ako bi se hotel iz vzroka, ki ga je navedel, izneveriti našemu društvu in listu katehet Nadrah ki je znan kot blaga duša, kot izboren veroučitelj, kot vrlo zmožen in goreč duhovnik ter kot temeljit strokovni pisatelj. Zato predlaga, da se iznova voli v odbor. Navzoči so soglasno pritrdjevali tej izjavi ter z vzklikom izvolili zopet vse bivše odbornike, razen gg. Pavlica in Ažmana zraven pa še župnika J. Plantariča in župnika J. Meršolja.

Odbor se je konstituiral tako-le: Predsednik prof. A. Kržiž, podpredsednik prof. dr. Pečjak, tajnik A. Čadež, blagajničar kateh. J. Mlakar. Odborniki: Kanonik dr. Karlin, prof. dr. Demšar, spiritual Nadrah, katehet Smrekar, župnika J. Meršolj, J. Plantarič. Pregledovalca računov: Katehet Legat in mestni kaplan Petrič.

Občnemu zboru je sledilo predavanje prof. dr. J. Demšarja, ki nam v jedrnatih besedi vselej, kadar nastopi, pove kaj zares praktičnega. Kot sopotnik jeruzalemskega romanja nas je opozoril, kako skušajmo pri bibličnem in verstvenem pouku popisati in predočiti znamenite svetopisemske, zgodovinske in zemljepisne kraje. Otroku je treba podati kaj več, nego samo golo ime; pouk bodi tudi na to plat nazoren. Ako mladini kažemo, ako ji predočujemo druge zgodovinske kraje, koliko bolj mora veroučitelj skrbeti, da otrokom najsvetejši kraji na zemlji ne bodo popolnoma neznani!

G. govornik je potem povdarjal važnost raznih krajevnih primer. Katehet otrokom predoči n. pr. velikost sv. dežele, ki je primeroma trikrat tako velika, kot kranjska dežela in ima tudi tri dele. Jeruzalem z Oljsko goro bi primerjali ljubljanski grajski planoti, če bi bila nekoliko širša in pa Golovcu. Genezareško jezero je slično Bohinjskemu, ker je obdano s skalnatimi vrhovi, le da je petkrat daljše in dvanajstkrat širše itd.

Zborovalcem je zanimivo poročilo vrlo ugajalo; g. referentu so po predavanju stavili še razna vprašanja, ozir svete dežele. Celotno predavanje bo objavljeno v našem listu.

Nova pota.

(Delovni princip v ljudski šoli.)¹

O priliki Pestalozzijske slavnosti v Curihu (leta 1908) je imel monakovski šolski svetnik Kerschensteiner pomenljiv govor, katerega vsebino lahko označimo s kratkimi besedami: Šola bodočnosti je delovna šola. Iz sedanje šole — »šola knjige« bi jo imenovali — se mora razviti šola dela, ki se bo naslonila na šolo igre v otroških vrtcih.

Reforma šole, — to je predmet vseh večjih pedagoških zborovanj, kjer so bolj ali manj poklicani faktorji pisali in še pišejo recepte sedanji šoli, ki pač še ni na vrhuncu razvoja, — tako bi vsaj sodili po izjavah tistih glav, ki stikajo venomer za reformo.

Povod nezadovoljstva nad sedanjo šolo je našlo ne samo učiteljstvo, ampak tudi starši, razna društva, gospodarji in mojstri, ki tožijo o pomanjkljivih rezultatih pri iz vsakdanje šole izstopivših učencih. Učiteljstvo samo pa čuti pri mladini v nadaljevalni šoli, koliko vrzeli je treba še izpolniti, da je moč pouk res nadaljevati.

Življenje in poklic, socialni in gospodarski napredek ter razni obrtni stanovi terjajo čedalje glasneje in silneje, da je treba šolo času primerneje prikrojiti. Mnogi, ki uvidevajo nedostatke sedanje šole, so skušali izvrševati ne vselej srečne operacije s tem, da so uvajali nova učbena pota: razvila se je bila prava tekma — za nove metode. Zadnja etapa v tem tekmovanju je metoda, ki zahteva, da se sedanja »šola knjige« (Nemci jo imenujejo Lernschule,

¹ Predaval urednik A. Č. pri podružničnem sestanku „Slom. zv.“ v Ljubljani dne 22. dec. 1910, ker sega to vprašanje tudi na kateh. polje. Viri:

Kerschensteiner: Grundfragen der Schulorganisation 2. Aufl. Leipzig. 1910. — Predavanje učit. Rüberg in Treffer (Monakovo) pri 25. gl. zborovanju katol. učiteljic v Koblencu, maja 1910. (Monatsschrift f. k. Lehrerinnen.) — Razprava dr. Fr. Eggersdorfer, (Monakovo), kateh. Blätter 1910. — Razprava učitelja K. Doeringer: Praktische Gestaltung der Arbeitsschule. (Pharus 1910).

Wissenschule, Buchschule) pretvori v delovno šolo (Arbeitschule, Werkschule), pri tem pa seveda ne smemo misliti samo na telesno delo.

Odkar se je pod vplivom Amerike in Švedske začelo novo gibanje, ki je bilo krščeno na ime »stoletje otroka«, se je vzbudilo tudi povsod večje zanimanje za otroka, za njega naravo, za njegovo notranje in zunanje življenje. Pedagogika je jela vsled tega gojiti novo panogo znanstva: psihologijo otroka. Uspehi teh raziskavanj so v popolnem soglasju s principi in nameni delovne šole, ki odreja sedanji šoli možnost, da bi kot taka izvrševala prvo in najbistvenejšo nalogo, t. j. vzgojo mladine.

Smer in cilj naši šoli je intelektualizem; volja se ne vzgaja v toliki meri, ker prevladuje zmota, da spoznanje nehote potegne za seboj tudi čutenje in hotenje. Zastopniki intelektualizma zagovarjajo mnenje, da volja sledi spoznanju, ter naj bo zato naloga šole, da bistri razum, da pojasnjuje, da bogati otroka z znanjem. Odtod se je razvila učba, ki je sedaj v praksi in ki se tako malo ozira na vzgojni moment. Povsod ista tvarina, po istem vzorcu, po istem pravilu, po istem kopitu, enakost v najfinejši podrobnosti: Kar zna in kar naredi učitelj, to mora kopirati do pičice učenec. Tedenske naloge, določene natanko po urah, predpisana temata in učila, metodična pravila, poskušnje in preskušnje preprečujejo i pri učitelju i pri učencu, da bi svobodno razvil svojo posebnost, svoj značaj in zmožnost. Od vsakega se isto zahteva, naj se prilega njegovi naravi in zmožnosti ali ne. Še celo misliti morajo otroci v današnji šoli skupno. Eden — učitelj — misli s svojim vprašanjem naprej, otroci morajo za njim.

Delovna šola zavrača tudi preobsežne in preštevilne predmete sedanje šole. Kerschensteiner se norčuje tako-le: »Olikanec današnjih dni mora biti nagačen z znanjem iz vseh ved, s katerimi se je človeški rod tekom 6000 let obogatil, pa ne morebiti samo prileten, dozorel, v hojih življenja izšolan možakar, — ne, že otrok, ki nosi še kratke hlačice. Kakor gumbica pri električnem zvoncu, ki nanjo s prstom pritisneš, tako mora danes reagirati že otrok na vsako vprašanje . . .«

Koliko je tvarin v šoli, ki otrok nima niti interesa zanje, niti mu ne bodo nikdar koristile, ker niso primerne za njegove življenjske razmere. Ker se takih reči loteva le z nevoljo, ni čuda, če jih takoj pozabi, ko se otrese šolskega prahu.

»Šola knjige« vidi vse le v predmetu, ne pa v otroku; premalo se ozira na razvoj otroka, vodijo jo povečem le možnosti, s katerimi se bo morda otrok v življenju slučajno srečal, za katere pa zdaj še nima ne umevanja, ne veselja. »Šoli knjige« očitajo nasprotniki zlasti običajno učno metodo: Učitelj pripoveduje — učenec posluša; učitelj misli, odstranja zapreke ter z vednimi

vprašanji ohranja misli učencev v napetosti, — učenci mislijo za njim. Vsled tega ravnanja se razvija in neguje samo ena stran duševnega delovanja, namreč: receptivnost, t. j. tista zmožnost, s katero človek sprejme vnanje vtise, ni pa zmožen, da bi samostojno, produktivno deloval. — Tako ovira sedanja šola otroku prirojeno delovno nagnjenje, vse znanje se mu vtepa zgolj z govorno ali pa pisano besedo. Privrženci sedanje šole sicer tudi poudarjajo potrebo nazornosti, a ta nazornost ni popolna, je enostranska, omejena samo na posluš in oči, dočim se zanemarjajo drugi čuti, osobito čut tipa. Ako zahteva sedanja šola nazornost, poudarja nova struja opazovanje, ki se ne omeji na slike v šoli, ampak opazuje naravo, življenje v naravi. Kritiki oponašajo dalje današnji šoli, da premalo ceni praktično delo, da zanemarljivo telo in da škoduje zdravju itd.

Oglejmo si sedaj **delovno šolo**. Že ime pove pomočke, ki nam jih nasvetuje: praktično delo, delovni pouk, delo rok ali manualna delavnost. Delovna šola zahteva, da se v šolski ustroj vrine delovni pouk, da se pouk združi z manualno delavnostjo, ki naj bo podlaga duševnemu delu. Zahteva ta ni pravzaprav nič novega in tu velja rek »Nil novi sub sole«. Že Fröbel, Komenski, Rousseau in Pestalozzi so o tem razmišljali. Fröbel n. pr. trdi: »Prvo in najbistvenejše ostane še zmerom delo. Otrok dorašča, ko se vedno z nečim peča; vedno mora imeti v roki kako orodje, delo, igračo; če miruje, je znamenje, da ni zdrav. Na delo se nasloni gledanje, ki se razloži z govorjenjem, z besedo, ta pa zopet vzbuja mišljenje.«

Kako se torej te zahteve izvrše v praksi, je za nas prvo vprašanje. (Dalje.)

Šolski voditelj.

Piše nadučitelj Ivan Štrukelj. — (Dalje.)

Iz zapisnika III. krajne učiteljske konference.¹

- Ad 1. Voditelj I. I. poroča: V vsakem razredu so pisali dosedaj po dve računski šolski nalogi, ki jih je učiteljstvo skrbno pregledalo. V 5. razredu so pisali tudi eno prosto računsko nalogo, t. j. učenci sami so sestavljali nekak proračun za zidavo nove hiše. Res je, da take naloge bude v učencih mnogo zanimanja, tudi nudijo učitelju neko zrcalo, v katerem se dokaj plastično kažejo zmožnosti posameznih učencev, vendar dá korektura istih učitelju dokaj več opravila, kakor pa navadne naloge, ki so umerjene za vse učence enako. Neki razrednik reduje tudi v računskih šolskih nalogah vsebino in obliko, kar se mi vidi posnemanja vredno.

¹ Dnevni red v 11. številu „Sl. Učit.“ 1910.

Spisovne naloge so imeli v vsakem razredu po tri. Snov je vzeta deloma iz šolskega, deloma iz izvenšolskega učenčevega življenja. Uporabljajo se za naloge v višjih razredih tudi realije, kar je odobravati v zmislu koncentracije pouka. Dalje naj se pišejo tudi naloge po spominu. Posebno so take naloge na mestu, kadar se učenci uče o rabi stavkovih ločil. Tudi te naloge so vse pregledane in popravljene. Običajne napake, ki se največkrat ponavljajo, naj učitelj zabeleži in naj o njih v prihodnji jezikovni uri razpravlja.

Ad 2. Razredniki poročajo, kar so dosedaj obravnavali pri posameznih predmetih ter označijo vzrok, ki je oviral pouk; obenem naznanijo, po koliko zamud izkazujejo posamezni razredi v I. četrtletju.

Ad 3. Redovalo se je vedenje vseh učencev.

Ad 4. Razrednica I. I. poroča, da nima učenka I. I. variha. Voditelj obljubi, da bo zadevo uredil. (Komp. oblast: Županstvo, c. kr. okr. sodišče.)

Ad 5. Voditelj I. I. priporoča, naj bi se učiteljstvo res pripravljalo na pouk in nasvetuje, naj bi si vsak tovariš napisal na prvo stran Dnevnika sledeča vprašanja:

1. Kaj naj obravnavam danes?
2. Kaj hočem doseči z obravnavo?
3. Kaj in koliko že vedo učenci o tej snovi?
4. Kakšna naj bo učbena pot: upodablajoča ali razvijajoča, analitična ali sintetična?
5. Kaj naj posebno razložim in razjasnim?
6. Kako se prepričam, da učenci pravilno umevajo?
7. Na kaj naj opozorim učence, da jim bode zadeva razumljiva?
8. Kaj si morajo učenci predvsem zapomniti?
9. Kako bi učencem olajšal učenje?
10. Kako bi obravnavano snov uporabil, ali pa združil z že znano?

Označena vprašanja naj bi vsak učitelj večkrat prečital.

Ad 6. Prebero se dopisi šolskih oblasti.

Podpisi.

Zapisnik IV. krajne učiteljske konference.¹

Ad 1. Šolski vodja I. I. pohvalno omenja, da se pouk v vseh oddelkih ponavljavne šole ozira na praktično življenje, najbolj seveda v računstvu, spisju, pa tudi v realijah. Zdi se mu pa, da se učiteljstvo premalo poslužuje knjig, ki so namenjene ponavljavni šoli. Opozarja na Stiasnyjeve „Zbirke

¹ Dnevni red v zadnji številki „Slov. Učitelja“.

- učnih slik“ za ponavljavne šole in pa tudi na D. Humkovo knjigo: „Merstvo v vsakdanjem življenju“. Šolski obisk slab.
- Ad 2. Snov za prihodnji sestanek učiteljstva in staršev bo: Najnavadnejše in najpogostnejše napake in pregrehe tukajšnje šolske mladine.
- Ad 3. Božičnice ni moč prirediti. Vzrok: domače šolske in krajevne razmere.
- Ad 4. —.
- Ad 5. Nasvetov —.
- Ad 6. Prečitajo se razredni dopisi štev.
- Ad 7. a) Oče učenca I. I. noče podpisati šolskega naznanila. Vodstvo ga naznani c. kr. okrajnemu šolskemu svetu.
- b) VII. razredu se je zbodla neka učenka s peresom. V vsakem takem slučaju je rano dobro iztisniti, izprati in razkužiti.
- Podpisi.

Voditeljevo delo od 1. januarja do 15. februarja.

1. C. kr. okrajnemu šolskemu svetu pošlje izpolnjene »Vprašalne pole« in poročilo o uporabi zneska za nakup učil.
2. 3. januarja izroči krajnemu šolskemu svetu zaznamke zamud za drugo polovico decembra.
3. Skrbi, da bo učiteljstvo v zimskem času opozarjalo učence, naj potresejo ptičicam krmo; s tem naj se budi pri otrocih ljubezen do ubogih živalic.
4. Kadar zmrzuje, opozori mladino glede drsanja na sledeče:
a) Koder hodijo ljudje in živali, se ne sme nikdo drsati. b) Drsanje ni prepovedano na prostih krajih, ako starši in gospodarji dovolijo.
5. Opozori učiteljstvo, da v zimskem času poučuje mladino višjih razredov, kdaj nastane nevarnost, da človek zmrzne, kakor tudi, kako je z zmrznjenimi ljudmi ravnati.
6. Opozori učiteljstvo, da pravočasno začne s kvalifikacijo za drugo četrtletje.
7. 18. januarja izroči zaznamke zamud krajnemu šolskemu svetu.
8. Kadar dopušča čas, prisostvuje pri pouku po razredih.
9. Skrbi za dnevni red pete konference: 1. Obvestila predsednikova. 2. Poročila razrednikov o stanju razredov in o naučeni tvari. 3. Razgovor o hospitacijah. 4. Razgovor o razredovanju za drugo četrtletje. 5. Slučajnosti in samostojni predlogi.
10. Pred sklepom drugega četrtletja pregleda pismene izdelke po razredih.
11. Opozori učiteljstvo, da pravočasno spiše kataloge in šolska naznanila.
12. 3. februarja izroči zaznamke zamud krajnemu šolskemu svetu za prvo polovico januarja.

13. Skrbeti mora tudi, da se učenci ne udeležujejo neprimernih vesellic in zabav.

14. 15. februarja je poročati naravnost deželnemu odboru o morebitnem slabem napredku sirot, ki uživajo kako deželno ustanovo. O napredku otrok, ki imajo druge ustanove, je poročati potom okrajnih šolskih svetov deželni vladi.

15. 15. do 18. februarja izroči zaznamke zamud (ali negativno poročilo) za prvo polovico februarja krajnemu šolskemu svetu.

Poziv iz Bele Krajine.

Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti, je pel Koseski. S tem pesniškim rekom je bila obsojena že marsikatera malomarnost med nami. S tujo modo in s tujimi običaji se vriva v naš narod kakor kužna klica neka vnanja primes, ki mu jemlje pristno lice, pravi narodni tip, prvotno samostalnost. Ako si dandanes ogledamo premožnejšo ali prostejšo hišo, vidimo že redkokdaj kaj pristno narodnega, domačega. Vse, kar nosimo na sebi in kar nas obdaja na stanovanju, je mednarodno, je internacijonalna moda, ki smo si jo kupili za drag denar. Obleko izpremeniti ter se oprijeti zopet narodne noše, bi bilo naravnost nemogoče; pač pa bi se, kar se stanovanja tiče, lahko veliko pristno narodnega ohranilo, oziroma poživilo, ako bi se jelo gojiti n. pr. pristno narodno ročno delo. Treba je seveda malo pridnosti.

Ko sem iz tega namena proučevala življenje v Beli Krajini, sem našla, da je ravno tu še mnogo narodnega blaga, katero je treba zbrati in ga narodu zopet vrniti. Proučevala sem na belokranjskih narodnih oblekah okraske, ki obstoje iz pristno narodnih šivov. Uvidela sem, da bi se pri nas morali ti šivi vpeljati v šolo, da jih zob časa končno ne uniči, kajti narodna noša v Beli Krajini žalibog rapidno propada. Z gojenjem narodnih šivov pa rešimo zanimivo narodno last pozabljivosti. Da se ta cilj doseže, je treba gledati, kako bi se ta umetnost v sedanjih razmerah praktično uporabljala. Tok današnjega časa je tak, da ima obstoj le to, kar je praktično za življenje, kajti vse teorije ginevajo, ako nimajo realne življenske podlage. Zato sem začela gojiti v šoli na višji stopnji šivanje narodnih šivov.

Da ne ostanejo le-ti samo na krpah, zato sem uvedla pri ročnem delu šivanje šolskih torbic, katere so okrašene z narodnimi šivi. Tako so se narodni šivi prenesli v širšo porabo iz narodne noše najprej na šolske torbice. Potem sem premišljevala, kako bi se ta stvar dala še dalje razširiti. Za poskušnjo sem sebi okrasila z belokranjskimi okraski mizni prt in oteračo; oboje sem pokazala v šoli

in razložila učenkam, da bi se tega dela lotile tudi same. Bile so takoj pripravljene, da, kar navdušene. Prt in oteračo sem poslala materam kot vzorec na ogled. Bilo jim je zelo všeč; dale so hčerkam takoj prtov in brisač, da jih v šoli okrase.

Tako je storjen korak za to pristno narodno industrijo. Da stvar ne ostane samo v tukajšnjem šolskem okolišu, sem se namenila, da napravim več takih ročnih del z narodnimi okraski in jih pošljem v prvi vrsti tovarišicam, pa tudi narodnim ženam na ogled. Morda bi našla tudi mesto v kakem trgovskem izložbenem oknu v Ljubljani. Nadaljnji prospeh je odvisen od kritike in od tega, kako se bodo zavzeli za te izdelke merodajni faktorji. Poskušnja velja.

Končno pozivljam tovarišice v Beli Krajini in drugod po slovenski deželi, naj bi se i one zanimale za narodno blago in ga zbirale, da doprinesemo tudi me drobtino k narodni umetnosti ter rešimo to, kar se da še rešiti.

Krasimo svoje sobe z ročnim delom narodne tehnike, narodnega blaga in narodnega sloga. Pokažimo, da smo verne hčere matere Slovenije!

Leopoldina Bavdek.

KATEHETSKI VESTNIK.

Katehetske beležke.

Novi člani katehetskega društva:

P. n. gg. dr. Fr. Ks. Lukman, profesor bogoslovja in urednik v Mariboru, Fr. Rebol, profesor v Št. Vidu, Edv. Šimnic, kaplan na Sori, dr. J. Kotnik, kaplan na Dobrovi, Ivan Vodopivec, kaplan v Čemšeniku, Janko Dolenec, kaplan v Senožečah, Jan. Drešar, kaplan v Št. Jerneju, Anton Komljanec, kaplan v Škocijanu pri Mokronogu, Ignacij Omahen, kaplan v Semiču, Ivan Tomažič, kaplan v Trnovem pri Ilirski Bistrici, Rudolf Kapš, kaplan v Postojni, Al. Kralj, administrator na Gočah.

Iz Istre smo dobili ta-le dopis:

»Na sestankih »Sodalitatis« smo se duhovniki v slovenskem delu Istre med drugim menili tudi o katehetskem vprašanju ter o zanemarjenosti pri nas v tem oziru. V Borštu pri Trstu se je dne 14. decembra soglasno sklenilo delovati na to, da se tudi v naši škofiji osnuje katehetsko dru-

štvo ali pa podružnica že obstoječega enakega društva v Ljubljani. Isto se je povdarjalo tudi dne 26. decembra v Tomaju pri Kopru...« Izproženo misel z veseljem pozdravljamo in le želimo, da bi nova podružnica jela kmalu delovati. — Kaj pa na Spodnjem Štajerskem in Gorškem?!

Dopisnica katehetske knjižnice se imenuje nov listič, ki ga je jel izdajati zagrebški profesor **Ferdo Heffler**. Kakor pravi g. urednik, »če list izlaziti četiri puta godišnje bez predplate«, ter bo sporočal in pisal o »Katehetski knjižnici«, o psihološki metodi, o veronaučnih knjigah in drugih katehetskih zadevah.

Hrvatski katehetje imajo že svoj list »Krščanska škola«, zato bi bilo želeti, da bi se moči ne cepile, ampak združevale osobito, ker v označeni reviji pogrešamo potrebne živahnosti, raznoličnosti in privlačnosti in uprav katehetskih stvari. Heffler je

mož, ki zna svoje tovariše navdušiti in ogreti za katehezo, zato bi bilo le obžalovati, če bodo šla med našimi hrvatskimi kolegi pota narazen. Kje je kamen spodtike, ne bomo preiskovali, le toliko omenjamo, da se je izvunhrvatskim katehetom zdelo neumljivo, ker — kolikor znano — katehetski organizator Heffler ni bil v predstojništvu hrvatskega katehetskega društva.

Mi s svojega samo katehetskega stališča listič pozdravljamo, ker ima res tako, in sicer raznovrstno vsebino, ki kateheta zanima.

»Dopisnico« bo g. urednik vzdrževal s prostovoljnimi doneski.

Zagrebski bogoslovci imajo dvakrat na teden predavanje iz katehetike; slušatelji tretjega letnika imajo eno uro na teden občno pedagogiko in nauk o vzgoji, četrtoletniki pa metodiko. Poleg tega hospitirajo vsak teden tri ure na vadbici kr. moškega učiteljskega. (Dopis. kat. knjiž.)

Enotni katekizem za dalmatinsko ozemlje. »Odbor za reviziju vjeronaučne osnove«, tako piše škofijski list v Dubrovniku, je sklenil, da se vpelje zopet Deharbov katekizem v ljudske šole. Izvršile se bodo samo male izpremembe, za kar se je izbral ožji odbor, kateremu bodo razni katehetje poslali svoje opazke in želje. — Priredili bodo dve izdaji, malo in veliko. Obe šolski knjigi hočejo opremiti tudi z ilustracijami. (Samo če bodo kaj vredne!)

† **Biskup Nakić.** V Spljetu je umrl pred Božičem nagle smrti škof Nakić. Pokojni vladika se je z apostolsko gorečnostjo trudil, da bi vpeljal v svojo škofijo vse, kar je opazil po drugih škofijah dobrega in koristnega za povzdigo krščanskega življenja. Blagi pokojnik je gotovo še v živem spominu vsem gg. katehetom, ki so se pred par leti udeležili katehetskega tečaja v Spljetu. Prihajal je poslušat predavanja ter je s svojimi bodrilnimi besedami ter z vsestranskim zanimanjem za razvoj kateheze najbolj vplival na zborovavce. Bog mu daj večno plačilo!

Priprave za katehetski kongres.

Meseca januarja izide prvi zvezek publikacij z naslovom »Grundfragen der Katechetik«, ki imajo biti nekak temelj obravnavam pri bodočem kongresu. Katehetski odsek Leonove družbe na Dunaju je imel zadnjo sejo 30. novembra; razpravljalo se je o nadaljnjem delu sporeda: »Katehet-sko-literarna naloga«. Tu sem spadajo učni načrti, ljudskošolske in srednješolske učne knjige, slovstvo za katehete. — Referati o teh stvarih morajo biti gotovi do 1. januarja 1912, da se bodo mogli objaviti tako kakor »Grundfragen...« in da se bo mogel kongres vršiti v jeseni 1912. — Kraj za kongres še ni določen.

Posvet o starosti prvoobhajancev.

V Mariboru bodo imeli letos zopet škofijsko sinodo, pri kateri bo prišlo na vrsto tudi vprašanje, kako naj se z ozirom na krajevne razmere uredi izvrševanje najnovejšega dekreta o prvem sv. obhajilu.

Otroška spoved.

Nove razmere — nova praksa. Dekret sv. očeta o zgodnji spovedi otrók zahteva sam po sebi nekoliko modifikacije pri delitvi tega zakramenta, tako piše dunajski dekan Gössinger v listu »Chr. päd. Blätter«. Spovedne molitve, tako pravi, bo treba krajšati, ker se jih otroci v doslej običajni obliki težko priuče in ker so tako zamudne pri obilnem številu spovedancev. Za otroka je najbolj priprosto, ako se pri spovednici prekriža, potem pa kar začne z obtožbo. Spoved pa sklene s kratkim kesanjem: »Ljubi Jezus, odpusti mi moje grehe, hočem se popboljšati!« Ali pa: »Moj Jezus, bodi milostljiv meni ubogemu grešniku!« Da bodo te besede prišle iz globine srca, bodi glavna skrb spovednikova. Ako bi imel kaj določevati v tej zadevi, pravi nadalje Gössinger, bi sploh za vse spovedance svetoval te besede kesanja: »Moj Jezus, žal mi je, ker sem Te razžalil; hočem se res popboljšati.«

Prva spoved in prvo sv. obhajilo.

Bavarski katehetski pisatelj in strokovnjak profesor dr. Göttler je obja-

vil v monakovskem listu »Katech. Blätter« daljšo razpravo o prvi spovedi in prvem obhajilu z ozirom na dekret sv. očeta; završil je razpravo s sledečimi konkretnimi predlogi:

1. Vsi p. n. škofje naj dajo določene in enake odredbe, da ne bodo posamezni katehetje in dušni pastirji v tem oziru ravnali svojevoljno.

2. Bavarski in nemški episkopat naj skrbi, da se uvede povsod enotni učni načrt.

3. V odredbah naj se izreče pravilo, da je za prvo spoved, kakor tudi za prvo obhajilo določena starost, da se naj torej vrši pripravljavni pouk v starostnih, oziroma razrednih dobah, torej v zvezi s skupnim šolskim poukom. (Izjeme so dovoljene zlasti po zavodih.)

4. Prvo sv. obhajilo naj se, kakor doslej, izvrši z vso možno slovesnostjo. Ta dan naj ostane v veselem spominu za celo življenje.

5. Med prvo spovedjo in med prvim obhajilom naj se dovoli toliko presledka, da bo moč poglobiti, utrditi in vzgojno izrabit vtiške prve spovedi, da bo moč zadostno intelektualno in nravno pripraviti otroke za prvo sv. obhajilo.

6. Vsled tega in pa z ozirom na duševni razvoj naših otrok i po mestih i po deželi, kakor tudi z ozirom na število ur, ki so verstvenemu pouku na razpolago, naj se prva spoved opravi o velikonočnem času četrtega, prvo sveto obhajilo pa o Veliki noči petega šolskega leta. (Malo pozno pač za splošnost. Op. ured.)

7. Za sklep katehetskega poučevanja in kot nekaka priprava za prestop v življenje naj velja zakrament sv. birme. Pripravljanje za ta zakrament naj bo združeno s primernimi apologetičnimi nauki in s praktičnimi navodili za življenje.

Belgijski episkopat o prvem svetem obhajilu. Kardinal Mercier je izdal škofijski list, ki v njem polaga staršem in vzgojiteljem na srce versko vzgojo otrok, obenem pa objavlja odločbe belgijskih škofov glede prve-

ga svetega obhajila. — Poleg posvečujoče milosti božje zahtevajo škofje za prvo sveto obhajilo te-le pogoje:

1. Zadostno znanje temeljnih verskih resnic, zlasti resnice, da je Jezus kot Bog in človek pričujoč v presvetem Zakramentu in pa da mašniki izpreminjajo kruh in vino v telo in kri Jezusa Kristusa pri sv. maši, ko govore nad kruhom in vinom besede Jezusove: To je . . .

2. Pobožnost, oziroma ljubezen in hrepenenje združiti se z Jezusom v sv. Evharistiji.

V prvi vrsti so dolžni starši otroka pripravljati, oziroma soditi o pripravi njegovi za prvo sv. obhajilo, potem pa tisti, ki odgajajo otroka v verskem oziru.

O privatnem sv. obhajilu (pred prvim slovesnim obhajilom) je izdal belgijski episkopat to-le sodbo: Najboljša priprava za pogostno in vsakdanje sv. obhajilo je v tem, da se otroci navadijo na sv. spoved; v to svrbo naj duhovniki nagovarjajo otroke, ki so že pri pameti, naj hodijo pogostokrat k spovedi.

Kar se tiče svečanega svetega obhajila, so odredili: Ob času, ko so se doslej spuščali otroci k prvemu sv. obhajilu, naj župniki prirede svečano sv. obhajilo. K tej slovesnosti naj dopuščajo duhovniki samo tiste otroke, ki so se vsaj dve leti poučevali v krščanskem nauku.

Dijaški list. Društvo kat. srednješolskih veroučiteljev s sedežem na Dunaju je sklenilo izdajati mladinski časopis, ki ima lep naslov »Phoenix. Illustrierte Zeitschrift für die studierende Jugend«. Prva številka je izšla še pred Božičem. Uredništvo je prevzel dr. Rademacher.

Katehetski muzej (Dunaj IX., Grüne Torgasse 11) je odprt in ga je moč ogledati vsako sredo in vsak petek od pol šestih do pol osmih. Zbirka knjig in učil še ni popolna ter se bo sčasom množila. Nižjeavstrijski deželni zbor je dovolil muzeju 1500 kron podpore.

Katehetsko gibanje.

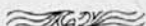
Dunajsko katehetsko društvo ima tudi mesečne sestanke. Mes. novembra je katehet Ludwig predaval o »razmerju med kateheti in učitelji«. Smer njegovega govora je bila, naj se katehet nasproti svetnim učiteljem obnaša vselej prijazno in uslužljivo. Dr. Kraus je razpravljal o katehetskem muzeju.

Na Tirolskem imajo katoliški učitelji in katehetje skupno društvo ter prirejajo v raznih večjih krajih poučne konference, ki so vselej dobro obiskane. Na takih skupnih sestankih je pač vredno razpravljati o vprašanju, ki je bilo na dnevnem redu dne 17. novembra v Bruneck-u, »Kako naj učitelji in katehetje skupno delujejo na polju vzgoje in pouka!«

Monakovo. V septemberski seji je bilo na dnevnem redu: 1. Priporočilo novega nazora »Das katholische Kirchenjahr in Bildern«. — Katehetje nadaljevalnih šol so sklenili, da bodo prirejali posebne shode. — Stavilo se je vprašanje, kako sodi monakovsko katehetsko društvo o papeževem dekretu glede zgodnjega obhajila otrok. Določil se je referent za novembersko zborovanje. (Vsebinsko referata glej

»Kat. beležke« pod »Prva spoved in prvo obhajilo.«) — Pri sestanku dne 3. oktobra se je odobrilo načelo, po katerem se naj napravi podrobni učni načrt za nadaljevalne šole. — Dne 3. novembra je bila v šoli praktična kateheza o angelih.

Kongres v Milanu. O priliki 300-letnice na čast sv. Karlu Boromejskemu je bil v Milanu tudi tridnevni katehetski kongres, ki so ga s svojo navzočnostjo počastili tudi vsi pri cerkveni slovesnosti navzoči kardinali in škofje. Razprave prvega dne so povdarjale potrebo, da se duhovščina spričo velike verstvene nevednosti med italijanskim ljudstvom na vso moč potruji ter širi verstveno izobrazbo in omiko osobito tam, kjer se je vgnezdila takozvana neodvisna laiška morala. Drugi dan so govorniki priporočali katehetom, naj temeljito obravnavajo biblično zgodovino, liturgijo in cerkveno zgodovino, ker je v tem oziru po šolskih učnih knjigah na javnih šolah marsikaj potvarjenega. Tretji dan je bil razgovor posebej o šolski, domači in cerkveni katehezi ter o metodičnih potih, ki sedaj prevladujejo na katehetskem polju.

Zgledi, uporabni pri katehezi.

Apostolska ljubezen do staršev. Bilo je lani o Binkošti. Po krščanskem nauku v šoli — tako pripoveduje neki monakovski katehet, — me počaka 11-letna deklica, ki je izmed najpridnejših, pred svojim razredom, pa mi reče vsa potrta: »Gospod kaplan, moj oče še ni bil za Veliko noč pri spovedi, pa zmerom pije žganje, tako da je že otopel in oglušil od same pijače. Rada bi ga jutri zjutraj pripeljala v cerkev.« — »Ali se mati nič ne briga za očeta?« sem vprašal začuden. — »Matere ni doma, mora okrog krošnjariti, da kaj zasluži.« — »Dobro, Marijca, pridi jutri zjutraj ob pol šestih z očetom in me čakaj

pred cerkvijo. Bom pa spovedal očeta v žagradu, če slabo sliši. Če bi pa ne hotel priti, ga bom na domu obiskal, da ga pregovorim.« Zanimal sem se, bo li mogla spraviti drobna hčerka alkoholu vdanega moža k spovedi, ali ne. Drugo jutro pridem ob napovedanem času k cerkvi. Nudil se mi je zanimiv prizor, ki ga ne bom nikdar pozabil. Tu stoji mož, ki mu gleda alkoholni zmaj iz obraza, pred njim pa stopa bora deklica, ki z razprostrtima rokama zapira pot, da se ne bi oče premislil in pobegnil na dom; kajti videti je bilo kakor da hoče uiti. »Pusti me, da grem!« te besede sem ujel na uho. Toda v tem

trenotku sem že stal ob strani in hitro vprašal: »Oče, boste šli k spovedi, kajne?« Beseda mu je zastala, obotavljal se je, slednjič pa je le pritrdil. Šla sva v žagrad, deklici pa je žarel obraz vidnega veselja. Po opravljeni spovedi sem spremil moža zopet vun, kjer je še vedno stala deklica kakor na straži; sprejela je očeta in ga spremila v cerkev. Pred sv. obhajilom sem mogel nanovo občudovati malo junakinjo. Strežnik pozvoni za sv. obhajilo, ljudje se vsujejo k obhajilni mizi, mož pa se navidezno ne gane. Tu skoči deklica k njemu, mu nekaj zašepetne na uho ter mu vzame klobuk iz rok. Mož se vzdigne ter gre počasi k obhajilni mizi. Po sv. obhajilu se pa ne vrne več nazaj, ampak poklekne bolj blizu oltarja, kakor bi se sramoval, da ga vodi in spremlja nedolžna mladenka. Marijca se ga pa ni sramovala, temveč je šla k njemu, mu je ponudila klobuk, je pokleknila poleg njega ter z njim molila. — (Korrespondenz A. P. S.)

Rožni venec admirala. Meseca aprila 1910. je umrl v Bayonne na

Francoskem kontreadmiral Forestière po dolgi, mučni bolezni. Mož ni bil samo izboren in darovit častnik, ampak tudi iskren katoličan, ki ni nikdar prikrival svojega verskega prepričanja. Pogosto je poln žive vere in z otroško preprostostjo prejemal sv. obhajilo ter je skušal v tem oziru tudi na druge vplivati. Nekoč se je hotel francoski mornariški minister Pelletan, ko je nadzoroval mornarico, malo ponorčevati iz njegovega verskega življenja. Toda zmotil se je, meneč, da ima pred seboj plašljivca. Admiral ga je brez strahu zavrnil, rekoč: »Da, da, eksclenca; jaz hodim kot pošten katoličan k sveti maši, pa grem včasih tudi v Lurd, in ne prestrašite se! jaz molim tudi rožni venec.« Pri tem je potegnil iz žepa molek, ki ga mu je bil nekdo prinesel od božjega groba v Jeruzalemu. Pristavil je še besede: »Jaz ne uvidim, zakaj bi se vse to ne skladalo z mojimi stanovskimi posli!«

Minister ni vedel drugega storiti, nego da je molčal in pogovor obrnil na drug predmet.

UČITELJSKI VESTNIK.

Naši sestanki.

Decemberski sestanek podružnice Slomškove zveze za Ljubljano in okolič. V zavesti, da le tisto društvo napreduje in se intenzivno razvija, ki ima redne shode, je sklenila ljubljanska podružnica imeti vsak mesec ali predavanje, ali pa poučen izlet. Pri zadnjem sestanku se je izvršil tudi občni zbor z običajnim sporedom, ki ga je spretno vodil predsednik Janko Jeglič. V svojem nagovoru je navzoče navduševal za možato prenašanje nasprotnih napadov, obenem je izjavljal, naj se kaže odločnost in neomahljivost vseh članov v tem, da nihče ne bo brez lista »Slovenski Učitelj«. — Tovariš Simon je opra-

vičil svojo odsotnost ter pismeno pozdravil zborovalce. — Blagajniško poročilo je imela gdč. V. Šornova, tajniško pa g. Ad. Sadar. — Referent g. V. Mihelič je nato nakratko dovršil že zadnjič začeto predavanje o lepopisnem pouku. Temu je sledilo drugo zanimivo predavanje urednika A. Čadeža, ki je temeljito proučil novo gibanje na šolskem polju, namreč vprašanje takozvane »delovne šole«. Principa delovne šole so se že zelo oprijeli na Nemškem, Bavarskem in drugod. Ker bo ta nova struja prej ali slej našla pot tudi v naše šole, je bilo zelo umestno, da se je obdelalo to vprašanje, ki naj se

zanje vzbudi zanimanje tudi med našim učiteljstvom. Celotna razprava bo objavljena v našem listu. Upamo, da bomo potem o tej zadevi čuli še več predavanj.

Vrhniško - logaška podružnica
Slomškove zveze je na svojih sestankih pokazala, da ima zmisel delovati v Slomškovem duhu; vendar pa opazamo, da kažejo nekateri člani, oziroma članice premalo odločnosti in lastne inicijative. Res je sicer, da ima vrhniško - logaška podružnica precej obsežen okoliš, vendar pa bi bilo želeti nekoliko večje vneme in udeležbe pri sestankih. Prepričani smo tudi, da je še mnogo tovarišev in tovarišic od blizu in daleč, ki čutijo z nami, vendar pa si iz nekega prikritega strahu pred našimi, dandanes tako neznatnimi nasprotniki, ne upajo med nas. Proč z malomarnostjo, proč z indiferentizmom! — Kdor se čuti prizadetega, naj se ojunaci in otrese strahopetljivosti in naj pride med nas!

Sestanek dolenske podružnice v Žalni dne 19. novembra 1910. Navzočih 15 članov. Predsednik Štrukelj je poročal, da bo treba podružnico, ki ima tako velik obseg, razdeliti v tri okrožja, in sicer: Obsavsko, novomeško in krško-dobrepoljsko. Deželni sadjarski instruktor M. Humeck je nato govoril o sadjarstvu in šolskih vrtovih tako zanimivo in strokovnjaško, da smo ga prav napeto poslušali. — Po dolgotrajnem odobravanju vseh navzočih je bil soglasno sprejet predlog, naj bi g. Humeck predaval o tem predmetu na vseh prihodnjih okrajnih učiteljskih konferencah. — Tovarišica M. Tomčeva je predlagala, da se tudi dolenska podružnica priklene ljubljanski v zadevi materialnega izboljšanja. (Op. ured.: Spomenica, ki jo je razposlal ženski oddelek ljubljanske podružnice pred Božičem tudi posameznim našim poslancem, govori itak v imeu cele Slomškove zveze.)

VZGOJA.

O kazni, kot vzgojnem sredstvu
je predaval dne 21. decembra 1910. gimnazijski ravnatelj dr. J. Bezjak v Ljubljani. Kot veščak na vzgojnem polju je logično, jasno in temeljito dokazal, da je kazen v roki pametnih vzgojiteljev izvrstno zdravilo, v roki nespametnih pa strup, ki veliko škoduje. Vzgojitelj je podoben vrtnarju, ki odstranja nepotrebne izrastke na mladem drevesu; ako preveč odreže, ali celo zারেže, ne bo dobro. Na temelju mikavnih primer in zgledov je g. predavatelj obrazložil, katero dejanje je kaznivo, čemu kaznujemo in kakšna naj bo kazen. Preden kaznuješ, pomisli, je-li otrok res zagrešil ali storil kaznivo dejanje? Je-li storil kaznivo dejanje vedoč, prostovoljno, namenoma, iz lastne krivde?

Namen strahovanja bodi vsekdar p o b o l j š a n j e krivičneža. Ako bi se kdo hotel znositi nad otrokom

vsled užaljene časti, da bi zadostil svojemu ponosu, da bi dal duška jezi, bi ne bilo takó ravnanje ne plemenito, ne pedagoško, ne koristno. V šoli, v zavodu namerava pravična kazen tudi druge odvrčati od zla. Kdor kaznuje s pravim namenom, bo kaznoval z ljubeznijo, torej tudi pravično.

K a k o n a j k a z n u j e m o ? N a r a v a j e n a j b o l j š a u č i t e l j i c a , t a n a m k a ž e t u d i , k a k o n a j s e k a z e n u p o r a b i . A k o o t r o k v k l j u b p r e p o v e d i u ž i v a n e v a r e n s a d , o b o l i . P o s l e d i c e , k i j i h č u t i , s o m u z a b o d o č e z d r a v i l o . Č e s e d o t i k a r a z b e l j e n i h r e č i , s e o p e č e i t d . K a z e n s l e d i v n a r a v i t a k o j , n e m u d o m a , n e i z o g i b n o , d o s l e d n o . . . I n p r a v t o u č i o t r o k a , d a j e p o t e m b o l j p r e v i d e n . A l i n a r a v a k d a j č e z m e r o k a z n u j e ? N i k o l i . A k o s e o g n j a m a l o d o t a k n e š , t e m a l o s p e č e , č e v t i k a š r o k o v o g e n j , s e b o š

močno ožgal. Torej, kjer manjši prestop, tam manjša kazen. V tem oziru naj posnema naravo tudi vzgojitelj, saj pravi latinski rek: *Naturam si sequemur ducem, nunquam errabimus*. Tudi otroka dostikrat narava sama kaznuje, ako kaj zagreši. Starši naj to modro in pametno porabijo, pa bo ta naravna kazen večinoma že zadostovala. Mični zgledi so potrdili poslušalce v tej resnici. — Kadar pa naravna kazen grešnemu dejanju ne sledi, takrat mora pa vzgojitelj vmes poseči: tedaj nastopi umetna kazen. Pri tej kazni se moramo vprašati, kaj je naravno, kako bi narava kaznovala? Tista kazen je najbolj naravna, ki se naravni najbolj približuje, ali ji je celo enaka. Prva reč pri umetni kazni bodi, da otrok spozna svojo krivdo; zavedati se mora, da je kazen zaslužil. (Zgled o Blažetu in Nežici!) Če otrok po nemarnosti ubije vrč, je naravni podobna kazen, da ga plača. Kako? Morda ima že kaj v hranilčku; morda ima obljubljen darilo, ki sedaj izostane; morda se mu naloži kako delo, ki bi se mu drugače ne nalagalo . . .

Lažnik se kaznuje s tem, da mu v bodoče ali vsaj za dalj časa nič ne verjamemo, če tudi govori resnico. — Pri lenuhu se sme — po previdnosti uporabiti prislovica: »Kdor ne dela, naj tudi ne jé«, ali pa boljše: »Kdor ne dela, naj se ne veseli«. Prepoved se mu izprehod, igra, zabava in drugo.

Zanimivo predavanje bo g. ravnatelj o priliki nadaljeval. Razpravljaj bo še o lastnostih kazni in pa o telesni kazni.

Rešimo mladino! Na c. kr. rudniški deški ljudski šoli v Idriji se je že pred letom pričelo z organizacijo mladih abstinentov. Učiteljstvo te šole je sklenilo, da hoče učence poučiti o škodljivosti alkohola ter jim priporočati popolno abstinenco. Ker imajo pa nekateri starši to slabo navado, da silijo otrokom alkoholne pijače, bi mnogi učenci ne mogli lahko izpolniti svoje obljube; zato je bilo treba tudi starše pridobiti za to gibanje. Učitelj J. Novak je pri posebnem sestanku v precejšnjem številu zbranim staršem pojasnil škodljivost alkoholizma ter jim priporočal, naj pomagajo učiteljstvu pri tem vzgojnem poslu vsaj v toliko, da ne bodo otrok silili z alkoholnimi pijačami. Uspeh tega prvega poizkusa je popolnoma dovoljen. Učitelj J. Novak je povabil nato vse mlade šolske abstinentne v telovadnico in zbralo se jih je izmed 502 šolo obiskujočih dečkov 219, to je 43 %. Ne domišljamo si, da bodo vsi ti res tudi vztrajali pri svojem sklepu; nekaj jih pa bo prav gotovo. Tem pa se bodo polagoma pridružili zopet drugi in armada mladih abstinentov se bo bolj in bolj množila. Vsak navzoč deček je dobil pri tej priliki listek za starše s prošnjo: »Velecenjeni! Vaš sinko J. J. je izjavil, da se hoče popolnoma vzdržati vsake alkoholne pijače. Prosimo, blagovolite ga v tem njegovem hvalevrednem sklepu podpirati; ne ponujajte mu nikdar opojnih pijač, odvrcajte ga pa tudi sami od alkohola.«

(Priporočamo, da posnemajo še druge šole! Op. ured.)

RAZNOTEROSTI.

Šola in dom. Da bi spravili šolo in domačo hišo v ožjo zvezo, so marsikje že dovolili staršem prost vstop v šolske prostore in učilnice med poukom. V ta namen se namreč določi teden, ki ga na Nemškem ime-

nujejo »Eltern-Woche«, ko imajo priliko opazovati svoje otroke pri pouku. Tako navado so n. pr. uvedli v Hamburgu; otrok nese staršem vabilo, ki se glasi: »Javno poučevanje in izpraševanje bo . . . od 9. do 12.

v vseh razredih. Starši smejo biti navzoči. Da se pouk ne moti, je dovoljeno priti ali pa oditi samo med odmorom, ki se podaljša te dni do pol ure. V odmoru imajo starši in oskrbniki priliko, da se z učiteljstvom pogovore o otrokih.»

Razburjenje med učiteljstvom. Nižjeavstrijski deželni zbor je zopet izboljšal učiteljske plače tako, da je povečal število starostnih doklad. Ker je pa bil obenem sprejet nič kaj pr. kupljiv dostavek, po katerem se more starostna doklada zavleči ali odreči, je nastala med učiteljstvom velika nevolja. Izvršilni predpis ima namreč ta-le dostavek: »Starostno doklado zamore okrajni šolski svet zavleči ali pa čisto odreči, ako delavnost ali obnašanje učne osebe bodisi v šoli ali izvan šole v času, ki pride v poštev, ni bilo vedno zadovoljivo.«

Ta dostavek ima namen »preprečiti, da ne bodo nevredni in nezmožni elementi, ki šolo trajno oškodujejo, za to še poplačani«. Vestnemu in poštenemu učiteljstvu se take določbe pač ni treba bati, zanikarneži, površni in lahkomišelniki mlačneži bodo pa pač stali pred vprašanjem: ali — ali.

Razburjenje nižjeavstrijskega učiteljstva je res utemeljeno v toliko, ker določba ne specifikuje nobenega

pogreška ter narekava prikrajšanje pri dohodkih, ne da bi bila potrebna poprej disciplinarna preiskava ali kazen. Po besedilu, kakor je bilo sedaj sprejeto, je takorekoč učiteljstvo izročeno svojevoljnemu ravnanju okr. šolskega sveta, oziroma sovražnosti tega ali onega svetovalca v okrajni šolski oblasti.

Barvaste krede. Nemški časnik »Gewerbliche Fortbildungsschule« poroča, da sta dva učitelja zbolela vsled zastrupljenja krvi, ki je je povzročila barvasta kredo. Po natančnejših preiskavah se je dognalo, da vsebuje precej svinčenih spojin zelena, rumena in oranžna, — ne pa rdeča in modra kredo. Zato naj se barvaste krede prijemljejo le na s papirjem ovitem koncu; po uporabi pa naj se roke dobro umijejo.

Listnica upravnništva. Radi jasnosti prosimo, da bi se na položnicah natančno označilo, če velja naročnina za krajni šolski svet, za šolo ali za osebnega naročnika. Zgodi se namreč dostikrat, da plača kdo list potom svoje položnice za krajni šolski svet ali za šolo, ki doslej še ni imela lista naročenega. Da se potem stvar pravilno uredi, je treba truda in časa. Želimo tudi, da bi se zaostanki prejšnjih let poravnali, da ne bo treba terjati.

SLOVSTVO IN GLASBA.

Podrobni načrt za poučevanje veronauka na ljudskih šolah. Dodatek: Podrobni načrt za ponavljavne šole. Uredil katehet A. Čadež. V Ljubljani, 1910. Izdalo »Društvo slovenskih katehetov«. Naroča se v »Kato-liški bukvarni«. Stane 80 vinarjev.

Menimo, da ga ni slovenskega veroučitelja, ki ne bi še bil naročil označene knjige. Kolikor znano, nima še nobena škofija tako popolnega, vse kategorije ljudskih šol obsegajočega podrobnega načrta!

Mladičem. II. zvezek: Življenje po veri. Spisal dr. Anton Bonaventura, škof ljubljanski. V Ljubljani

1910. Tisk »Katoliške tiskarne«. Cena izvodu 1 K 20 vin. Dobiva se v »Kato-liški bukvarni«.

Tudi to knjigo iskreno priporočamo vsem vzgojiteljem in tudi učiteljstvu, saj je izredno važna za vse družinsko življenje. Učitelj, ki hoče veljati za skrbnega in vnetega pedagoga, mora biti sam dobro poučen o vseh zadevah življenja, kakor se razvija osobito v srcu miadeniča, ki raste in dozoreva dušno, telesno in spolno.»

Iz bogate vsebine navedemo za zgled samo nekatere naslove: V II. poglavju ima 190 strani obsegajoča knjiga n. pr. sledečo snov: Ljubezen

do sebe. Skrb za telo. Skrb za razum. Gnus do hudega. Ljubezen do čednosti. Skrb za čistost itd. — V III. poglavju je govor o pijanstvu. — IV. poglavje sviri pred nevarnimi tovarišjimi (po hišah, gostilnah, pri plesu itd.). — V VII. poglavju razpravlja presvitli knezoškof o družini, o telesni in dušni pripravi za zakon, o snubitvi, o izboru neveste. — V VIII. in IX. poglavju je dodal prevz. pisatelj nekaj lepih nauk o družtvih in o domovini.

Računica za ponavljalne, oziroma za kmetijsko-nadaljevalne šole. Sestavil Ljudevit Stiasny. Cena vezani knjigi 90 h. Na Dunaju. V cesarski kraljevi zalogi šolskih knjig. 1911. Str. 85. Natisnil Karol Gorišek na Dunaju. To je knjiga, ki je vzeta iz življenja. Iz nje veje kmetiško življenje in življenje malih obrtnikov. In če bi ne imela nobenih drugih vrlin, že zaradi te bi jo morali priporočati. Toda knjiga ima tudi dokaj drugih vrlin. Že njena razpredelba nam je všeč. Sestavitelj te seznani najprej s cenami in denarjem, povede te na železnico in hajdi — malo po svetu. Poleg koristnega vpošteva sestavitelj potrebno še v dokaj večji meri. Pelje te k mesarju in trgovcu, saj je kmet, pa tudi obrtnik z njima v neprestanem stiku. Ta prehod v gospodarstvo kot tako nam je še posebno všeč in kaže razborit talent šolnika-praktika. Gospodarstvu posveča sestavitelj največ pozornosti. Nam je to zelo všeč; zakaj računica je namenjena povečini kmetiškim otrokom, ki potrebujejo tako knjigo kot riba vodo. Pazen čitatelj bo opazil takoj, da je hotel sestavitelj prikleniti na svojo računico tudi kmetiško ljudstvo sploh. Veseli nas,

da se je posrečilo sestavitelju zbrati v tako drobni knjižici toliko klenega zrnja; zakaj na 85 straneh nam nudi skoro 600 slučajev iz življenja. Res je, da niso vsi slučajji iz življenja enake vrednosti, toda slabejše odtehta teža izbornih. Torej izbire nudi računica dovolj! Še nekaj posebno lepega ima računica Ljudevita Stiasnega, in to je vzgojni moment. Še v nobeni izmed naših računnic nismo doslej opazili, da bi se bili avtorji računnic v toliki meri ozirali tudi na ta najvažnejši namen vsake šole. Tabele, ki smo jih opazili ob posameznih poglavjih, — tako se zdi, — govore resno vsakemu učitelju: »Učitelj, zanimaj se za pojave domačega šolskega okoliša vsak dan sproti; zakaj, ako se ne boš zanimal, ne boš računil pravilno!« — Izborna računica stavi dokaj zahtev tudi do učitelja. Ona ne pozna trdega govora: »Ravno tako in nič drugače!« — temveč iz nje veje prostost, ki šepeta tako vablivo: »V vsakem šolskem okolišu in ob vsakem času tako, da bode tebi, učitelj, v veselje, v odgojoti izročeni mladeži pa v prid!« — In to je eminentnega pomena za vsako šolsko knjigo! Kdor pa meni poučevati po tej računici tako, kot je bil vajen dosedaj, bo mlatil prazno slamo. Jezik v računici je lep! Tuintam se je vrinila kaka tiskovna pomota. Končamo svojo oceno z željo, da bi se računica Ljudevita Stiasnega udomačila v najkrajšem času po vsi Sloveniji; zakaj s tem bomo dali sestavitelju računice novega poguma, da bo z veseljem nadaljeval in množil slovenska pedagoška dela. X.

„Slovenski Učitelj“ izhaja sredi vsakega meseca. **Celoletna naročnina 4 K.** (Naročnina in članarina 5 K.) Spisi in dopisi se pošiljajo uredništvu do 4. vsakega meseca. Reklamacije, naročnino, dopise sprejema: **Uredništvo „Slovenskega Učitelja“ v Ljubljani.**

Urednika: **A. Čadež**, katehet v Ljubljani; **J. Novak**, c. kr. učitelj v Idriji.
Tiska Katoliška tiskarna. — Oblastem odgovoren **Ivan Rakovec.**

Razpis učiteljskih služb.

V šolskem okraju ljubljanske okolice:

1. Nadučiteljsko mesto na trirazredni ljudski šoli v Horjulju;

2. učno mesto na petrazredni ljudski šoli v Borovnici;

3. dve na novo sistemizirani učni mesti na šestrazredni ljudski šoli na Vrhniki;

4. učno mesto na šestrazredni ljudski šoli pri Devici Mariji v Polju;

5. učno in voditeljsko mesto na enorazredni ljudski šoli z začasnim 2. razredom v Škocijanu.

Pravilno opremljene prošnje je za vsako službo posebej vlagati pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Ljubljani do 1. februarja 1911.

Na petrazrednici v Krškem je vnovič razpisana nadučiteljska služba. Prošnje do 5. februarja 1911. Že predložene prošnje se bodo vpoštevale tudi pri drugem razpisu.

V litijem okraju: Učiteljsko mesto na dvorazrednici v Litiji. Prošnje do 21. januarja 1911.

V postojnskem okraju: Učno mesto učitelja v Podstenjah. Rok do 30. januarja 1911; učno mesto učitelja na Erzeltu do 22. januarja.

V črnomaljskem okraju: Učno mesto na trirazrednici v Dragatušu

in nadučiteljska služba v Starem trgu pri Poljanah. Rok do 30. januarja 1911.

V kamniškem šolskem okraju se razpisujejo naslednja učna mesta z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje:

1. Učno mesto na štirirazredni deški ljudski šoli v Kamniku, in sicer s pristavkom, da se bo v prvi vrsti oziralo na take prosilce, ki so usposobljeni za poučevanje v risanju na obrtnih nadaljevalnih šolah;

2. učno in voditeljsko mesto na enorazredni ljudski šoli v Čemšeniku;

3. učno in voditeljsko mesto na enorazredni ljudski šoli v Pečah;

4. učno in voditeljsko mesto na enorazredni ljudski šoli v Špitaliču.

Pravilno opremljene prošnje za te službe je za vsako posebej predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 20. januarja 1911. V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državnnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo. — C. kr. okrajni šolski svet Kamnik, dne 15. januarja 1911.

